

Portal *Glagoljica* u školi i *glagoljica* u školi

Od siječnja 2024. u Staroslavenskom institutu provodi se projekt *Razvoj modela digitalne infrastrukture Staroslavenskoga instituta – DigiSTIN*.¹ Riječ je o četverogodišnjemu projektu na kojemu sudjeluje dvanaest suradnika iz Staroslavenskoga instituta, Filozofskoga fakulteta Sveučilišta u Zagrebu i Osnovne škole Sveta Nedelja. Glavni je cilj toga projekta razvoj mrežne stranice Staroslavenskoga instituta (<https://stin.hr>), za koju je cilj da postane jedno od središta za informiranje i učenje o hrvatskoj glagoljici i glagoljaštvu općenito, među ostalim, radi popularizacije glagoljice i hrvatske glagoljične baštine te podizanja razine njihova poznavanja, ali i općenito popularizacija hrvatskoglegloljične baštine. Više podataka o projektu dostupno je na mrežnim stranicama projekta (<https://stin.hr/sadrzaj/digistin/>).

Razvoj modela digitalne infrastrukture Staroslavenskoga instituta (DigiSTIN)

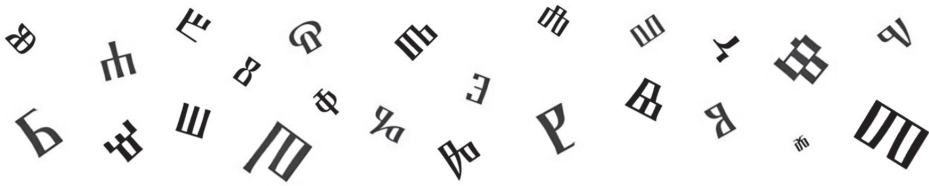
1. slika: Logo projekta DigiSTIN

* Ana Mihaljević znanstvena je suradnica u Staroslavenskom institutu u Zagrebu. Iva Stamenković učiteljica je hrvatskoga jezika u Osnovnoj školi Sveta Nedelja.

¹ Ovaj je rad nastao u okviru projekata *Razvoj modela digitalne infrastrukture Staroslavenskoga instituta – DigiSTIN*, koji financira Europska unija – NextGenerationEU. Za iznesene stavove i mišljenja odgovorni su samo autori te ti stavovi ne odražavaju nužno službena stajališta Europske unije ili Europske komisije. Ni Europska unija ni Europska komisija ne mogu se smatrati odgovornima za njih.

U sklopu popularizacijskih i obrazovnih aktivnosti planiranih u projektu u tijeku je izrada male e-gramatike hrvatskoga crkvenoslavenskog jezika, obrazovnih igara, virtualnih izložaba, interaktivnih karata i obrazovnih materijala. Stoga je nedavno u sklopu projekta otvorena podstranica *Glagoljica u školi* (<https://stin.hr/glagoljica-u-skoli/>), na kojoj će se objavljivati obrazovni materijali za školu.

O NAMA GLAGOLJICA GLAGOLJAŠTVO ISTRAŽIVANJA IZDANJA

Glagoljica u školi

Pozivamo sve učitelje hrvatskoga jezika koji predaju u osnovnim školama i koji bi željeli da se ove ili sljedeće šk. god. u njihovoj školi održi predavanje *Glagoljica i glagoljaštvo* ili voditelj glagoljaških skupina zainteresirane za održavanje radionice čitanja različitih glagoljičnih spomenika da se jave na e-adresu: amihaljevic@stin.hr.

Glagoljica i brojevi – prezentacija

Glagoljica i brojevi – listić

2. slika: Početni dio stranice *Glagoljica u školi*

Materijali su zamišljeni za uporabu u nastavi, u prvome redu Hrvatskoga jezika, u čijemu je kurikulumu za 6. razred predviđeno upoznavanje s pojmovima trojezičnosti i tropismenosti te oblikovanje glagoljičnoga pisma različitim tehnikama. Ujedno se može ostvariti korelacija s drugim predmetima poput Povijesti i Vjeronauka. Nisu svi sadržaji isključivo povezani s početcima pismenosti te se mogu upotrijebiti i u predmetima koji nisu društveno-humanistički, pa čak i u prirodnim predmetima kao što je Matematika. Osobito su primjenjivi za rad s glagoljaškim skupinama u osnovnim školama. S obzirom na povezanost s kurikulumom takve se skupine najčešće pokreću u šestome razredu, pri čemu tijekom te školske godine učenici ovladavaju čitanjem i pisanjem glagoljice te se njome kreativno izražavaju. Jedan je od ciljeva projekta osmisлити materijale koji bi učiteljima olakšali nastavak vođenja glagoljaške skupine i u sljedećim razredima kad su učenici već usvojili osnove i mogu se baviti zahtjevnijim temama i sadržajima. Premda su materijali u prvome redu zamišljeni za uporabu pod vodstvom učitelja ili nastavnika, mogu se upotrebljavati i samostalno te nisu namijenjeni isključivo školskoj populaciji. Trenutačno su na portalu objavljena tri radna listića i prezentacija o pisanju brojeva glagoljicom.

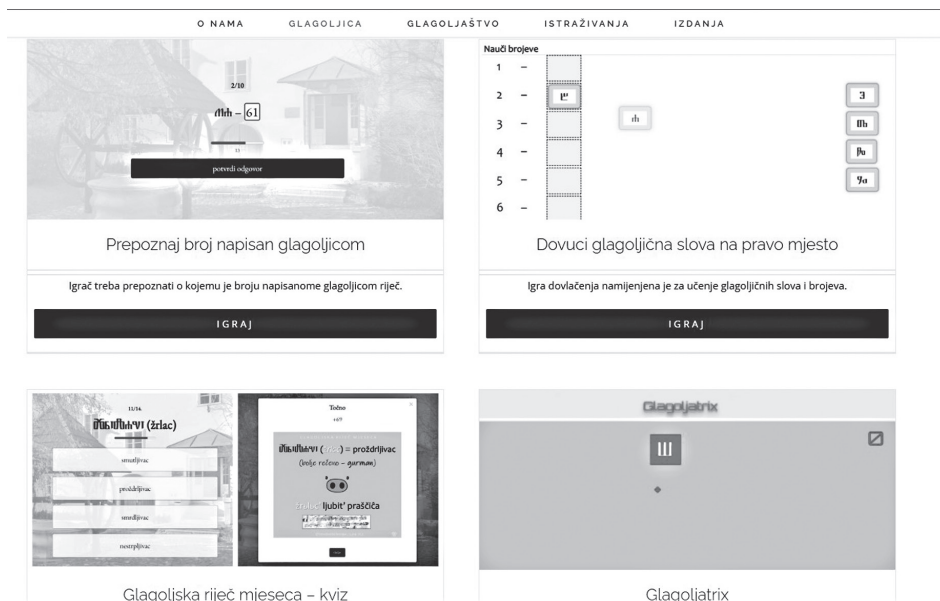
Prezentacija je osmišljena za izvedbu tijekom 45 minuta (jednoga školskog sata), a prati je jedan od triju radnih listića. Na stranicu će se za vrijeme trajanja projekta dodavati novi sadržaji i radni materijali. Dosad su materijali pratili teme večernjih predavanja kojima je Staroslavenski institut obilježavao Dan hrvatske glagoljice i glagoljaštva 22. veljače. Tako su ove godine listić i prezentacija *Glagoljica i brojevi* bili temeljeni na *Brevijaru Vida Omišljanina*, koji je bio središnja tema ovogodišnjih predavanja. Osim teorije o zapisivanju brojeva glagoljicom, listić i prezentacija pružili su mogućnost i za provjeru naučenoga, ali i iznijeli zanimljive činjenice poput one o broju ovaca potrebnih za izradu pergamenta na kojemu je ta knjiga napisana. Zbog toga su ti materijali zanimljivi i korisni učenicima, ali i svima ostalima, s različitim predznanjem i interesima.

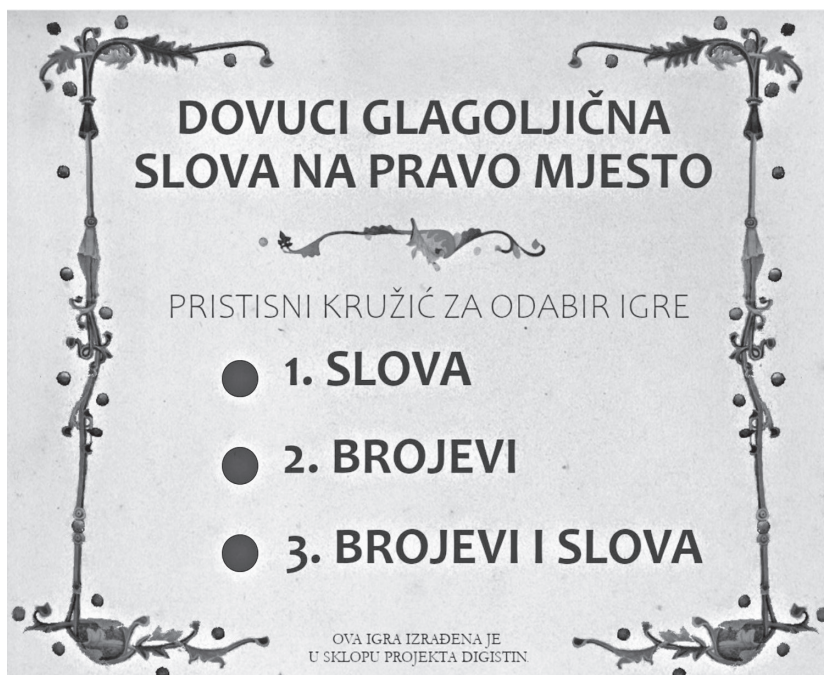
3. slika: Naslovnica prezentacije o brojevima

U sklopu projekta izrađene su i obrazovne igre. 4. slika.

Kako bi se tema zaokružila, izrađena je i obrazovna igra za učenje brojeva i slova. Zadatak je igrača tema o brojevima dovući glagoljično slovo do odgovarajućega latiničnog slova i/ili dovući glagoljično slovo do odgovarajuće arapske brojke.

4. slika: Početni dio stranice s obrazovnim igrama za učenje glagoljice

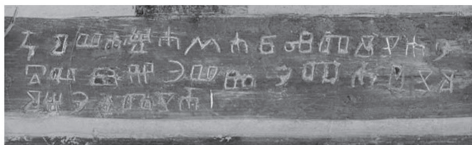

5. slika: Naslovnica obrazovne igre za učenje glagoljičnih slova i brojeva

U sklopu projekta organiziraju se i predavanja o glagoljici i glagoljaštvu te radionice za učenike koji pohađaju glagoljaške skupine što ih održavaju znanstvenici iz Staroslavenskoga instituta, članovi projekta DigiSTIN. Predavanja također traju jedan školski sat, a mogu se izvoditi pred većim skupinama učenika. Cilj je interaktivnim predavanjem učenicima približiti rad u Staroslavenskome institutu i s hrvatskim glagoljičnim spomenicima, ukratko ih upoznati s osnovnim podacima o glagoljici te njezinu nastanku i razvoju, ali im prikazati i raznolikost hrvatskoglagoljičnu građu te različite sudbine koje su knjige proživljavale u skladu s onom latinskom izrekom *Habent sua fata libelli*. (Knjige imaju svoju sudbinu.). Tako su neke knjige oštećene vlagom, neke su izgrizli glodavci ili druge životinje, neke su u našim knjižnicama i arhivima, a neke su već godinama u stranim zemljama. Pokusna su predavanja održana učenicima šestoga razreda Osnovne škole Sveta Nedelja. Uz ponavljanje naučenoga na redovitoj nastavi Hrvatskoga jezika učenici su proširili svoje znanje o razvoju glagoljice i glagoljičnih spomenika u Hrvatskoj, ali i osvijestili da povijest jezika nije samo ozbiljna i suhoparna te su se mogli poistovjetiti s glagoljašima koji su katkad bili i nestašni. Upravo su takvi sadržaji učenicima najčešće zanimljivi.

Nestašni glagoljaši

የጌግሊቲያ ግላግላሻ

Grafit iz Huma

6. slika: Sličica iz prezentacije *Glagoljica i glagoljaštvo*

U sklopu radionice za glagoljaške skupine znanstvenici su s učenicima čitali različite glagoljične spomenike te su učenici mogli vidjeti raznolikost glagoljičnih oblika i spomenika. Pokusna je radionica održana s dvjema glagoljaškim skupinama iz Osnovne škole Sveta Nedelja. To je učenicima koji već pokazuju veće zanimanje za glagoljicu i glagoljaštvo dalo mali uvid u svakodnevni rad znanstvenika u Staroslavenskome institutu

te ih je potaknulo na daljnje bavljenje glagoljicom i jezičnim sadržajima hrvatskoga srednjovjekovlja.

7. slika: Radna atmosfera na radionici s članovima glagoljaške skupine OŠ Sveta Nedelja

Učitelji i nastavnici zainteresirani za organizaciju takvoga predavanja ili radionice u svojoj školi mogu se javiti na e-adresu amihaljevic@stin.hr.

Nakon održanih oglednih predavanja u Osnovnoj školi Sveta Nedelja sadržaj je prilagođen i za učenike srednjih škola te je prvo predavanje u srednjoj školi održala asistentica Dajana Ćosić u Franjevačkoj klasičnoj gimnaziji u Visokome u Bosni i Hercegovini.